

TE GAST

In deze rubriek reageert een deskundige gast op een vraag of stelling. Deze week luidt de vraag: moeten kinderen in België op school verplicht de Brabançonne aangeleerd krijgen?

‘Identiteit breder dan natie of volk’

Mark VAN DE VOORDE

Gewezen hoofdredacteur van KERK & leven en publicist

Nederlandse basisscholen moeten het Wilhelmus aanleren, zo spraken de coalitiepartners van het nieuwe kabinet (Rutte III) af. Dat deden de meeste Nederlandse scholen al, tachtig procent volgens een peiling. Uit zichzelf. Nieuw is dus dat het volkslied verplichte kost wordt bij onze noorderburen.

Moet in analogie hier te lande de Brabançonne een eindterm worden van het basisonderwijs? Wie dat agendeert in de Commissie voor Onderwijs van het Vlaamse Parlement (onderwijs is gemeenschapsmaterie), ontkeent politiek gekrakeel van een Catalaanse furie. Dat terzijde.

Het verplichtende karakter zou me storen. Niet zozeer omdat ze al zo veel moeten, de juffen en de meesters. Vooral omdat het aanleren van de nationale hymne me vanzelfsprekend lijkt. Ik weet

dat het niet gebeurt, maar in de meeste landen is het vanzelfsprekend. 's Lands volkslied kennen is er een uiting van verbondenheid met de samenleving. Vanuit die optiek moet bij ons dus niet enkel de Brabançonne, maar ook de Vlaamse Leeuw worden aangeleerd.

En de Europese hymne, had ik er welhaast aan toegevoegd. We leven immers in drie staatkundige ruimtes tegelijk, de Vlaamse, de Belgische en de Europese. Helaas, het Europese volkslied kun je niet uit het hoofd leren. Het heeft geen tekst, het is louter muziek. Mooi is dat, geen woorden nodig hebben om je verbonden te voelen. Nog mooier is dat bij het horen van de Europese hymne de woorden uit Beethovens negende door onze kop dwarrelen: „Alle Menschen werden Brüder.” Niks nationalisme, enkel humanisme.

© Reinhart Croon

Het probleem van veel volksliederen is dat het nationalisme er afdruipt. Bloedend. In de Brabançonne geven wij „het bloed van onze adren”, in de Marseillaise stroomt het bloed. In het Vlaamse volkslied „scheurt, vernielt, verplettert” de leeuw „bedekt met bloed en slijk”.

Oorlogsretoriek zit in menig volkslied. Daarom alleen al is de vergelijking met het Wilhelmus moeilijk. Het Nederlandse volkslied is een (religieuze) hymne, in de mond gelegd van Willem van

hoorzaam moest worden aan de koning. Niet de natie beslist, maar het geweten dat desnoods aanstuurt tot burgerlijke ongehoorzaamheid.

Er is vandaag veel te doen over identiteit. Niet in het minst omdat mensen met een andere cultuur ons ongewild dwingen tot zelfreflectie: wie zijn we? We weten het niet meer zo goed. De voorbije decennia lichtten we zozeer de christelijke ankers van onze beschaving, dat we zwalpen. Daardoor botsen in Europa twee soorten dolenden: de asielzoekers en de zielzoekers. Laatstgenoemden zijn wij.

Sommigen menen dat nationalisme het dolende volk zijn ziel kan teruggeven. Zij dolen zelf, want de identiteit van een mens is veel meer dan de toevaligheid van zijn geboortegrond en van de tongval in zijn mond.

Onze identiteitskaart zegt helemaal niet wie we zijn, enkel hoe we heten, wanneer en waar we zijn geboren en wat ons rijksregisternummer is. Er zijn vele lagen in onze identiteit:

van civiel en politiek over maatschappelijk en levensbeschouwelijk tot cultureel en moreel toebehoren. En nog veel meer.

Nationaliteit is slechts één laag van de identiteit. Zelfs dat toebehoren tot een ‘volk’ is meermalig. Ik ben Vlaming, Belg, Nederlandstalig, West-Europeaan, Noord-Europeaan, Europeaan, westerling, christen en hopelijk ook een beetje wereldburger.

Honderdvijftig jaar geleden schreef Dostojewski al: „De mens is breder geworden.” Hun identiteit, die breder is dan de identificatie met natie of volk, geef je mensen niet terug door hen te willen versmallen tot hun nationale kenmerken.

Je geeft mensen hun identiteit terug door te vertellen waar we vandaan komen (geschiedenis), hoe de samenleving werkt (democratie), hoe we met elkaar omgaan (waarden en normen), wat ons ten diepste verbindt (religie). En dat bij dat alles, zoals in het Wilhelmus, het geweten vooropgaat.

In Europa botsen twee soorten dolenden, de asielzoekers en de zielzoekers

Oranje. Een gebed van toewijding en gehoorzaamheid, zelfs aan de Spaanse koning, maar vooral aan God. „Dan dat ik God den Heere heb moeten obediëren”, zegt stadhouder Willem in het laatste couplet, en dus onge-

LEZERSBRIEVEN

Reageren op artikelen? Schrijf naar KERK & leven, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen of e-mail naar lezersbrieven@kerknet.be, met vermelding van uw naam en adres. De redactie behoudt zich het recht lezersbrieven taalkundig te bewerken en in te korten.

Privacybescherming

KERK & leven, 11 OKTOBER 2017

Wij voeden onze drie kinderen (studerende tieners) op zonder Facebook en smartphone of gsm. Alles begint met de opvoeding thuis. Ik hoor ouders klagen dat hun tieners niet meer van het scherm te halen zijn. Het kwaad is dan meestal al geschied, want nog terugschroeven wat men eerder toestond, lukt meestal niet.

Overheid en onderwijs moeten meer aandacht besteden aan het probleem van de ‘schermverslaving’. Wie geeft lessen over verantwoord gebruik van hedendaagse media? Ik hoop dat vele ouders eens gaan nadenken over die spion die alles weet, opslaat en analyseert. Alvast één goede raad: ga offline en ontdek wat je ervoor in de plaats krijgt.

Bernadette VAN LOOVEREN,
Wuustwezel

Dit is mijn lichaam

KERK & leven, 18 OKTOBER 2017

De transsubstantiatie was meermaals het voorwerp van discussie. Ze is onbegrijpelijk, niet in woorden te vatten en contradictoerisch. Het gaat immers om de werkelijke (niet symbolische), maar onmerkbare, tegenwoordigheid van het verzezen lichaam en bloed van Jezus Christus in de gedaante van brood en wijn. God zelf, gevangen in een hostie, soms ter aanbidding in een monstrans geplaatst, of eventueel meegesmokkeld in de broekzak van een schooljongen.

De Kerk houdt vast aan dat middeleeuwse concept omdat het de priester centraal stelt in het christelijke leven. Zonder die gewijde persoon is de wonderbaarlijke verandering immers niet mogelijk.

Zouden we ons niet beter houden aan de opdracht van Jezus,

en brood en wijn delen om Hem te gedenken? In de mate dat die tekenen ons in de geest van Jezus brengen, worden wij zijn levende lichaam. Dat is ook wonderbaarlijk, maar tevens reëel.

Frans STEYAERT, Merksem

Warme bakkers

KERK & leven, 18 OKTOBER 2017

Er verdwijnen veel warme bakkers. De reden is dat er in ons land te veel broodautomaten zijn. Ik ben daar persoonlijk tegen. Een broodautomaat zegt immers geen goedemorgen of dankjewel.

Er zijn ook overal nachtwinkels die brood verkopen. Zo ging het ook met de krantenwinkels bergaf sinds de supermarkten kranten verkopen.

Er gaat niets boven vers brood van bij de warme bakker.

Romain MAES, Antwerpen

Advertentie

Mijn Stannah Siena, aangepast aan mijn behoeften

Documentatie en gratis prijsopofferte op 0800 95 950

info@stannah.be

www.stannah.be

Naam + Voornaam
Adres
Postcode Tel :
Stad E-mail

Stannah sprl
Poverstraat 208, 1731 Relegem

Stannah